

Bijlage 15

Inleiding van de heer Ir. J.P. van der Horst van de Cultuur Technische Dienst, gehouden in de vergadering van 4 april 1961 van de Werkgroep Landbouw te Gieten.

Het begrip "ruilverkaveling" is algemeen bekend. In deze beweging heeft zich echter een zekere ontwikkeling voltrokken, zodat men het niet meer alleen mag beschouwen als het ruilen van kavels. Vijftien jaar geleden nog behoorde het verharden van de wegen er niet bij. Zo zijn bij de ruilverkaveling van Borger de landbouwwegen bij Buinen niet verhard; de elders gelegen wegen echter wel. In de loop der jaren zijn de ruilverkavelingen grootser van opzet geworden en gingen zij meer omvatten. Vooral na de tweede wereldoorlog is dit proces op gang gekomen. De C.T.D. werd belast met het cultuur-technische deel van deze projecten in verband met de werkzaamheden in D.U.W.-verband. De aanvragen voor ruilverkaveling namen hand over hand toe en op een gegeven moment was ongeveer de helft van Nederland ruilverkavelingsbehoefstig. Er werd toen een commissie benoemd die een urgentiesysteem heeft uitgedacht. Als gevolg daarvan kan nu 30.000 tot 40.000 ha per jaar tot uitvoering worden gebracht. Voor wat Drenthe betreft zijn de volgende ruilverkavelingen in uitvoering:

- a) Grollo-Schoonlo
- b) Kolderveen-Nijeveen
- c) Steenwijksmoer.

In voorbereiding zijn de Broekstreek, Hohen Holten en Hijken. De ruilverkavelingen worden nu uitgevoerd zonder enige luxe. Men wil m.a.w. met een bepaalde som zoveel mogelijk ha verkavelen. De kosten per ha zullen zeer globaal op het zandgebied neerkomen op f 2.000,-- à f 2.500,--. Overigens hangt dit bedrag voor een groot deel af van de plaatselijke situatie. Zo worden de kosten belangrijk verhoogd als ook boerderijen moeten worden verplaatst. Dit laatste is nl. een tijdlang in de mode geweest. Het heeft natuurlijk echter geen zin om boerderijverplaatsing bij elke ruilverkaveling toe te passen. Men moet goed bekijken wat strikt noodzakelijk is.

Door het meerjarenplan voor de ruilverkaveling vloeit het benodigde geld meer regelmatig toe, waardoor men een behoorlijk apparaat kan opzetten.

De ruilverkavelingsprocedure verloopt in grote lijnen als volgt.

Een plan tot ruilverkaveling wordt pas goed aangepakt door de C.T.D. als daarvoor een behoorlijke meerderheid gevonden is. Deze meerderheid moet ongeveer 70 tot 80 pct. van de betrokkenen omvatten.

Voor tot stemming over te gaan moet er eerst een aanvraag voor ruilverkaveling bij Gedeputeerde Staten komen. Verschillende groeperingen kunnen een dergelijke aanvraag indienen. Zo'n aanvraag komt ook bij de C.T.D. Wordt de ruilverkaveling op een urgentielijst geplaatst dan wordt een voorbereidingscommissie, uit de streek waar de ruilverkaveling zal plaatsvinden, benoemd.

Indien deze commissie gereed is met haar werkzaamheden komt het plan bij de Centrale Cultuur-Technische Dienst en uiteindelijk krijgt G.S. een advies. De gronden worden door schatters uit de streek, die naar eer en geweten werken, geschat, voordat de voorbereiding begint. Op grond van deze waarde wordt men later toegedeeld. Men schat hoeveel de grond waard zou zijn als een ruilverkaveling tot stand zou zijn gekomen. Daarop past men aftrekken toe voor de ongunstige factoren van het ogenblik. Het verschil kan men dan betalen over 30 jaar in een annuïteit van 5 pct. Het rentepercentage dat men op deze wijze moet betalen is maar zeer gering nl. 2 7/8 pct.

Na de stemming komt er een lijst van rechthebbenden, de schattingsuitkomsten, het plan wegen en waterlopen en het plan van toedeling. De ruilverkavelingswerken worden tot een maximum van 70 pct. gesubsidieerd.

Voor wat de gemeente Gieten betreft hebben we te maken met drie delen, nl. de veenkoloniën, de Oostermoerse Vaart en de hoge gronden. In esverkavelingen ziet men tegenwoordig niet veel meer, omdat deze gronden in de toekomst geheel andere bestemmingen kunnen krijgen. De essen op de Hondsrug zijn nl. prima geschikt voor woningbouw en recreatiedoeleinden.

In het gebied van de Oostermoerse Vaart is zo langzamerhand $\pm$ f 9 miljoen ingepompt aan ontwatering. Hier moet de aandacht echter gericht worden op de ontsluiting. Verschillende wegen staan op het programma of zijn in uitvoering.

Er is een provinciaal structuurschema voor verbetering van wegen. Het voornaamste gebied voor een ruilverkaveling is het gebied van de Hunze. Er is hier wel een logische lijn voor ruilverkaveling. Immers uitgevoerd is reeds Exloërveen, Buinen - Buinerveen is in voorbereiding, terwijl men in Gasselte ook wel voor een ruilverkaveling voelt. Gieten en Anlo zouden dan kunnen volgen, terwijl Zuidlaren, waar al een plan ligt, het noordelijke sluitstuk van deze reeks zou zijn. Een aaneengesloten gebied zou dan gesaneerd zijn. Het voordeel van een dergelijke ontwikkeling zou zijn, dat het geld dat in de verbeteringen is of wordt gestoken een maximaal nut kan hebben.

Wil men op de esgronden een ruilverkaveling doorvoeren dan zou de enige mogelijkheid een vrijwillige ruilverkaveling kunnen zijn. Alle betrokkenen moeten dan echter voor zo'n plan stemmen.

In het veengebied ligt de situatie heel moeilijk. Op een zeker moment zullen de wijken daar gedempt worden, maar hoe dat precies zal moeten plaatsvinden weet men nog niet. Bij het dichtmaken van deze wijken zal in ieder geval aandacht geschonken moeten worden aan de ontsluiting.